



ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ

จังหวัดสกลนคร

Strategy for Promoting Involvement in the Curriculum Enrichment Activity among Students of Kasetsart University, Chalermprakiat Sakon Nakhon Province Campus

วีรเทพ สุตแดน¹ ผศ.ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์² และ ปทุมทิพย์ มานโคกสูง³

Weeratep Suddan¹, Asst. Prof. Dr. Bhumbhong Jomhongbhibhat²

and Pathumthip Mankhoksoong³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² ค.ศ. (อุดมศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ มน.ม. (มนุษยวิทยา) อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) สร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 460 คน จำแนกเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 345 คน และผู้นำองค์กรกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 115 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาปัญหาและปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) สร้างยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหา และปัจจัยที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มีดังนี้ ไม่มีเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมตรงกับเวลาเรียน กิจกรรมที่จัดซ้ำซากและไม่น่าสนใจ สถานที่การจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม และกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่มีความจำเป็น ปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ เพื่อต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อให้ช่วยเื้องกิจกรรมเสริมหลักสูตรครบ เพื่อได้รับการยอมรับจากเพื่อน เพื่อต้องการความรู้ใหม่ๆ ไปปรับปรุงการทำงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของตนเอง และเพื่อต้องการนำเพิ่มโอกาสในการทำกิจกรรม 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มี 3 ยุทธศาสตร์ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างทั่วถึง (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมและ (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์/ กิจกรรมเสริมหลักสูตร / มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate problems and factors of involvement in the activity for enrichment of curriculum, and 2) to create a strategy to promote involvement in the activity for enrichment of curriculum. The total sample of 460 people comprised 345 first to fourth year undergraduate students and 115 leaders of the students' activity organization at Kasetsart University, Chalermprakiat Sakon Nakhon Province



Campus, selected by stratified random sampling. The instruments used in this study were a questionnaire, an interview guide and an observation form. The study procedure comprised 2 steps: 1) investigation of the problems and factors of involvement in the curriculum enrichment activity, and 2) creating a strategy for promoting involvement in the activity for enrichment of curriculum. Statistics used to analyze data were mean and standard deviation. Qualitative data analysis was done through descriptive analysis. The findings disclosed as follows: 1. The problems and factors of involvement in the activity for enrichment of curriculum among students were: having no friend to join with, an overlap between the activity provided and the study time, activity provided being repetitious, place for providing activity not suitable, curriculum enrichment activity provided not necessary. And the factors of involvement in the activity for enrichment of curriculum were needs to find new experience, to fulfill the hours of activity for enrichment of curriculum, to be recognized by co-workers, to pursue new knowledge of improving work for developing self-efficiency, and to increase opportunity to do activity. 2. The promotion of involvement in the activity for enrichment of curriculum comprises 3 strategies: (1) strategy to create an opportunity to involve in the activity for enrichment of curriculum comprehensively, (2) strategy to develop a type of the activity for enrichment of curriculum through participatory procedure, and (3) strategy to develop standard of the activity for enrichment of curriculum.

Keywords : Strategy / Activity for Enrichment of Curriculum / Kasetsart University Chalermprakit Sakon Nakhon Province Campus

บทนำ

ด้วยความเจริญก้าวหน้าของโลก ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่อนาคตจะมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นผลทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยได้มีกระแสความคิดในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักความสำเร็จทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยนำมาโดยตลอดแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีกรอบแนวคิดในการพัฒนาคนและกรอบการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่สังคมที่ดีด้านการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกลไกในการผลิตคนที่มีคุณภาพที่จะพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ออกสู่สังคม ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาคุณภาพนิสิตในระดับอุดมศึกษานั้น การเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียว ไม่อาจเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตได้ ดังนั้น การที่จะพัฒนาการนิสิตให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และสังคม จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการหรือกลวิธีเพื่อการพัฒนาที่เรียกว่า กิจกรรมนิสิต สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมนิสิต ซึ่งสามารถเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกล่าและพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะที่ดี มหาวิทยาลัยเป็นที่รวมผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพชั้นสูงการผลิต

บัณฑิตของมหาวิทยาลัยยังต้องรวมถึงการพัฒนานิสิต เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์มีคุณธรรม จริยธรรม และทำประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

กิจกรรมนิสิต เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ในสถานศึกษา ซึ่งนิสิตมีความสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องยอมรับและสนับสนุนกิจกรรมเหล่านั้น และการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ จะไม่มีผลในการนับเป็นส่วนหนึ่งเพื่อพิจารณาผลการศึกษา Frederiek (1995 : 6) ได้ให้ความหมายกิจกรรมนิสิต คือ กิจกรรมต่างๆ ที่นิสิตได้ร่วมจัดขึ้นในรูปของ สโมสร องค์กร กลุ่ม ชุมนุม ชมรมหรือโครงการเพื่อจัดการกิจกรรมต่างๆ เพื่อกลุ่มนิสิตที่มีความสนใจร่วมกัน ภารกิจเหล่านั้นจัดโดยนิสิต เพื่อนิสิตในด้านการปกครองตนเอง กิจกรรมด้านกีฬา และนันทนาการ การพัฒนาด้านวัฒนธรรมและศีลธรรมวิชาการ และการพัฒนาสังคม-การเมือง โดยที่กิจกรรมต่างๆ ได้รับการสนับสนุนยอมรับจากมหาวิทยาลัย และไม่เป็นส่วนหนึ่งที่บังคับอยู่ในหลักสูตรที่นิสิตศึกษาอยู่ กิจกรรมดังกล่าวควรจะต้องมีระเบียบแบบแผน และถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นๆ Chickering and Reiser (1993 : 468) ให้ความเห็นในเรื่องเดียวกันว่ากิจกรรมนิสิตมีส่วนสำคัญในการให้นิสิตได้รับประโยชน์ ในด้านการรู้จักและการเรียนรู้ตนเอง การสร้างความมั่นใจในตนเอง พัฒนาด้าน



ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะความเป็นผู้นำ ความเข้าใจโลก ของการทำงาน ความเข้าใจในธรรมชาติและความแตกต่าง ของมนุษย์ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ตาม การรู้จักรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น

คุณลักษณะบัณฑิตดังกล่าวสามารถ จำแนกได้ 5 ด้าน คือ 1) มีความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ดี 2) มีทักษะ และความสามารถที่ดี 3) มีบุคลิกภาพที่ดี 4) มีสุขภาพที่ดี 5) มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เพื่อให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัย มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ให้แก่นิสิตของมหาวิทยาลัยในหลากหลาย รูปแบบทั้งการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา การเรียนรู้จาก กิจกรรมเสริมหลักสูตร จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย ตลอดจนการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จาก เครือข่ายของมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายไป ได้ทุกมุมโลก เพื่อขยายโอกาสในการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัย ได้เพิ่มมากขึ้น (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550 : 1)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร มีองค์กรกิจกรรมนิสิตเป็นผู้จัดและดำเนิน กิจกรรมซึ่งประกอบด้วย องค์การ นิสิต, สโมสรนิสิต, ชมรมนิสิต ด้านบำเพ็ญประโยชน์, ชมรมนิสิตด้านศิลปวัฒนธรรมและ จริยธรรม, ชมรมนิสิตด้านกีฬา และชมรมนิสิตด้านวิชาการ รวมทั้งสิ้น 30 องค์กร (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร. 2551 : 15) โดยมี คณะกรรมการบริหาร ของแต่ละองค์กร ซึ่งจะทำหน้าที่ใน การวางแผนการ จัดกิจกรรมต่างๆ ตามแผนที่ได้รับการอนุมัติ งบประมาณ จากการจัดสรรตามธรรมนุญนิสิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นิสิตได้จัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร อย่างหลากหลาย เพื่อให้บัณฑิตได้แสดง ความสามารถของตนเอง และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้าน ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ การส่งเสริมให้นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตจึงมีความจำเป็นต้อง ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ที่มี คุณภาพ อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า กิจกรรมนิสิต มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตแต่ก็ยังมีผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตจำนวนมากไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องกิจกรรมนิสิต ดังจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันนั้นกิจกรรมนิสิตค่อนข้างชบเซา นิสิตไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม สาเหตุเนื่องมาจากสภาพสังคม มุ่งเน้นการแข่งขันการเอาตัวรอด สนใจแต่วิชาการ วิชาชีพ เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้นิสิตยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการร่วมกิจกรรม ทำให้กลุ่มนิสิตที่ทำการกรมีจำนวนน้อยลง ซึ่งสาเหตุน่าจะเป็นเพราะกิจกรรมนิสิตนั้น เป็นสิ่งที่ไม่บังคับให้

เข้าร่วม นิสิตสามารถที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้หลาย ลักษณะและการเลือกทำกิจกรรมรวมทั้งการออกกำลังกาย แรงใจ ในการทำกิจกรรมแต่ละประเภทนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจของ นิสิต แต่ละคนเอง ดังนั้นการส่งเสริมให้นิสิตร่วมกิจกรรมต่างๆ นอกหลักสูตรจึงมีความสำคัญยิ่งเพื่อ ให้นิสิตได้มีโอกาสเสริม ทักษะต่างๆ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การเข้าสังคม มีความรู้ในวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม เพื่อปฏิบัติตนในสังคม ได้อย่างถูกต้อง รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพเหมาะสม รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำ และรู้จัก การเป็นผู้ตามที่ดี ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่สำเร็จ การศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

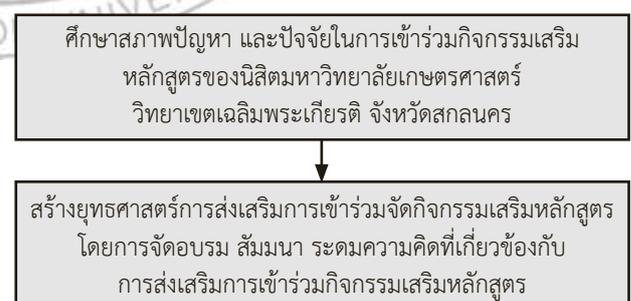
ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษางานวิจัยและ กิจกรรมนิสิต ฝ่ายกิจการนิสิต ผู้ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนิสิต จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและปัจจัยของนิสิตต่อการเข้าร่วม กิจกรรมเสริมหลักสูตร จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้อง สร้างยุทธศาสตร์เพื่อ ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานด้านกิจกรรมเสริม หลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่ง ปัจจุบันนี้ไม่มีหลักในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมดังนั้นจึงมี ความสมควรยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์เพื่อให้เป็นแนวทางใน การดำเนินงานของกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา และปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรของนิสิต
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วม กิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิด เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ หลักการสื่อสารต่อการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อศึกษาปัญหา ข้อจำกัด และปัจจัยของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R & D) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในครั้งนี้ใช้โปรแกรมคำนวณ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 3,281 คน และผู้อำนวยการกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบไปด้วยนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปี 1-4 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน และผู้อำนวยการกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร จำนวน 115 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 460 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหา และปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale
2. แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาปัญหา ปัจจัยและข้อจำกัด ของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

การวัดค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองของการวิจัย ด้วยการ ขอดำเนินการเก็บข้อมูลจากการขอความร่วมมือไปที่ ฝ่ายกิจการนิสิต สำนักงานวิทยาเขต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 460 ฉบับ โดยใช้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถรวบรวมได้ตามจำนวนที่กำหนด อีกทั้งได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสัมมนา

ผู้อำนวยการกิจกรรมนิสิต โดยให้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะวิธีการในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้แบบสังเกตในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดการกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาปัญหา และปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตการจัดกิจกรรมสัมมนาผู้อำนวยการกิจกรรมนิสิต ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัญหา และปัจจัยของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีดังนี้

1. ปัญหาของการไม่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนครของผู้ตอบแบบสอบถาม 1) ข้อมูลเหตุผลปัญหาที่ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตพบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.56) ไม่มีเพื่อนเข้าร่วม รองลงมา (ร้อยละ 83.69) การจัดกิจกรรมตรงกับเวลาเรียน รองลงมา (ร้อยละ 69.78) กิจกรรมไม่น่าสนใจ รองลงมา (ร้อยละ 64.34) คิดว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่มีความจำเป็น
2. ปัจจัยที่ทำให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.78) เพื่อต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 92.39) เพื่อให้ชั่วโมงกิจกรรมเสริมหลักสูตรครบ และ ส่วนน้อย (ร้อยละ 69.78) เพื่อต้องการเพิ่มโอกาสในการทำกิจกรรม และการจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น จับของรางวัลสำหรับผู้ร่วมงาน วิทยากร หรือผู้บรรยาย, นักร้อง ดาราบุคคลที่กำลังอยู่ในกระแสสังคมรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในวิธีการที่ทันสมัย ดังแสดงตามตารางที่ 1



ตารางที่ 1 ปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

รายการปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ผลการประเมิน			
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. เพื่อน	460	4.19	0.97	มาก
2. นิสิตรุ่นพี่	460	3.94	1.12	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษา	460	4.02	0.99	มาก
4. หน่วยงานที่จัดกิจกรรม	460	3.81	1.08	มาก
5. วิทยากร หรือผู้บรรยาย, นักร้อง, ดารา, บุคคลที่กำลังอยู่ในกระแสสังคม	460	4.31	1.03	มาก
6. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	460	4.19	0.99	มาก
7. การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง	460	4.12	1.06	มาก
8. รูปแบบการประชาสัมพันธ์ วิธีการที่ทันสมัย	460	4.23	0.96	มาก
9. จำนวนหน่วยชั่วโมงกิจกรรม	460	4.10	1.12	มาก
10. การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น จับของรางวัลสำหรับผู้ร่วมงาน	460	4.39	0.85	มาก
รวม		4.13	1.02	มาก

และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกิจกรรมนิสิตได้วิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยในการเข้ากิจกรรมเสริมหลักสูตร พร้อมทั้งการให้ข้อเสนอแนะวิธีการในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งมีการนำเสนอวิธีการต่างๆ ในการส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยโดยมีการนำเสนอดังนี้ คือ 1) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของนิสิตที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) การสำรวจความต้องการของนิสิตต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมในนิสิตกลุ่มเป้าหมาย 4) การจัดทำแผนการดำเนินงานในระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่เร็วหรือล่าช้าจนเกินไป 5) การอบรมผู้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมให้มีความเชี่ยวชาญ การชี้แจงและการมีส่วนร่วมของอาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ ทราบถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ให้โอกาสศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรมจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ องค์กรต่างๆ เพื่อความแปลกใหม่ในการจัดกิจกรรม 6) การกำหนดวิธีการประชาสัมพันธ์ที่มีความเหมาะสมในแต่ละโครงการ และสุดท้ายการกำหนดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในช่วงเวลาที่เหมาะสม

ผลจากการสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประเด็นสำคัญดังนี้ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างทั่วถึง 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนา รูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้มีมาตรฐานเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ปัญหา ข้อจำกัด และปัจจัย ของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริม การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่เลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ ซึ่งเกิดจากความอยากรู้ อยากเห็น เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อต้องการความรัก ความอบอุ่น ความต้องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การได้รับการยกย่อง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความสำเร็จในชีวิต แรงจูงใจแบ่งตามเหตุผลของการแสดงออก และเหตุผลที่นิสิตเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต พบว่า ส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกัน เพียงแต่ มีปริมาณมากน้อยต่างกันเท่านั้น เหตุผลของปัญหาในการ เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีเพื่อนเข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 25) แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นผลมาจากการรวมตัวของนิสิต มีการแพร่อิทธิพลจากแต่ละคนไปสู่กลุ่ม และมีอิทธิพลจากกลุ่มไปสู่บุคคล กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นิสิตอยากเข้าร่วม พบว่าส่วนใหญ่ อยากเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาที่ได้กล่าวไว้ ปัจจุบันนิสิตไม่ค่อยสนใจสมัครเป็นผู้แทนนิสิตในสภาผู้แทนนิสิต ชมรมกิจกรรมนิสิตหลายชมรมก็มีนิสิตเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ความสนใจต่อกิจกรรมการเมืองก็น้อยลง แต่นิสิตปัจจุบันได้ให้ความสนใจกับกิจกรรมนันทนาการ เช่น การจัดงานสังสรรค์ การจัดทัศนศึกษามากขึ้น และสิ่งสำคัญที่กระตุ้นการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร คือ การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น จับของรางวัลสำหรับผู้ร่วมงาน



ผลจากการสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างทั่วถึง ซึ่งสามารถนำเสนอกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตได้รู้จัก โดยมีกิจกรรมดังนี้

1.1) การประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลายด้วยป้ายประกาศ การออกแผ่นพับ และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.2) การสร้างคุณค่าและแสดงถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้วยการทำป้ายประกาศและการประกาศเกียรติคุณและการมอบรางวัลให้กับนิสิตที่ทำกิจกรรมดีเด่น

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถดำเนินการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความต้องการของผู้เข้าร่วม โดยมีกิจกรรม ดังนี้

2.1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายของนิสิตที่จะให้เข้าร่วมกิจกรรม

2.2) สำรวจความต้องการรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นิสิตกลุ่มเป้าหมายต้องการ

2.3) จัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมเรื่องเป็นเวลา

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

3.1) ศึกษาในงานในสถาบันการศึกษาอื่นๆ และหน่วยงานอื่นที่มีการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการดำเนินการกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.2) อบรมผู้ดำเนินการจัดโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความเชี่ยวชาญ

3.3) อบรมชี้แจงให้อาจารย์ บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยฯ เข้าใจถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่อนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ถึงแม้จะสามารถตอบสนองการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพก็ตาม

แต่ก็ควรมีการศึกษาปัจจัยต่างๆ ให้รอบด้านมากขึ้น ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร คือ การไม่มีเพื่อนเข้าร่วมการจัดกิจกรรมตรงกับเวลาเรียน กิจกรรมไม่น่าสนใจ คิดว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่มีความจำเป็น ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนก่อนว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทนี้ควรจัดให้นิสิตกลุ่มเป้าหมายใด สำรวจความต้องการของนิสิตกลุ่มเป้าหมายว่าต้องการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทใดในกลุ่มไหน และวิธีการส่งเสริมควรที่จะเป็นเชิงรุกในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึง ในรูปแบบต่างๆ ไม่ใช่การสื่อเพียงประเภทเดียวเท่านั้น เพราะหากเป็นสื่อประเภทเดียวก็จะเกิดความซ้ำซาก ในส่วนของรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจะให้มีความทันสมัยที่สำคัญต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมควรจัดนอกเวลาเรียน ไม่ควรเข้าซ้อนกับเวลาเรียนปกติ เพื่อให้มีโอกาสนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง

2. การสร้างมาตรฐานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีการอบรมผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้อำนาจหลักการบริหารโครงการที่ดี การทำงานตามระยะเวลาให้ได้ประสิทธิภาพ มีโอกาสไปศึกษาดูงานเพื่อดูต้นแบบองค์กรหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมสำหรับนิสิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ได้วิธีการที่จะช่วยส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการนำยุทธศาสตร์ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2550). **แนะนำกองกิจการนิสิต**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร. (2551). **คู่มือการให้บริการ ฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร**. สกลนคร : โรงพิมพ์สกลนครการพิมพ์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนานักศึกษานักศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chickering, A. W. and Reisser L. (1993). **Education and Identity**. 2nd ed. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Frederick, R. W. (1995). **The Third Curriculum : Student Activities in American Education**. New York : Appleton Century Crafts, Inc.